

im Augenblicke des Todes PAÑKAT. II, 123. — 2) die fünf starken Casus: nom. voc. und acc. sg. (3), nom. voc. acc. du. (4) und nom. voc. pl. (5) AV. PRĀT. 1, 88. 3, 5. 59 in Ind. St. 4, 81. 135. 296. — Vgl. auch पञ्चपद.

पञ्चपर्णिका (पञ्चन् + पर्णा) f. eine best. Staude (गोरक्षी) RĀĠAN. im ÇKDr. °पर्णी bei WILS.

पञ्चपर्वत (पञ्चन् + पर्व) n. die fünf Berge, Name von fünf Bergspitzen im Himālaja LIA. I, 49.

पञ्चपर्वन् s. u. पर्वन्.

पञ्चपत्रव (पञ्चन् + पत्र) n. die fünf Sprossen, die jungen Blätter von श्राद्ध, जम्बू, कपित्थ, वीजपूरक und वित्त्व ÇABDAĀ. im ÇKDr. von श्राद्ध, श्रद्धत्य, वट, पर्कटी und पञ्जाडुम्बर oder auch von पनस, श्राद्ध, श्रद्धत्य, वट und वकुल TANTRASĀRA im ÇKDr.

पञ्चपात्र (पञ्चन् + पात्र) n. fünf Schüsseln und zugleich Bez. eines best. Çrāddha, bei dem die Darbringung in fünf Schüsseln geschieht, ÇKDr. WILS.

पञ्चपाद (पञ्चन् + पाद) adj. fünffüßig RV. 1, 164, 12. AV. 8, 6, 22. ABH. Ba. 6, 12 in Ind. St. 1, 41.

पञ्चपादिका (wie eben) f. Titel eines Commentars Verz. d. B. H. No. 611—613.

पञ्चपादी (wie eben) f. die in fünf Abschnitten zerfallende Lehre von den Upādī-Suffixen SIDDH. K. zu P. 7, 4, 48. Verz. d. Oxf. H. 162, b.

पञ्चपित्त (पञ्चन् + पित्त) n. die Galle von fünf Thieren (Eber, Bock, Büffel, Fisch und Pfau) ÇKDr. nach dem VAIDJAKA.

पञ्चपुर (पञ्चन् + पुर) n. N. pr. einer Stadt ÇUK. in LA. 40, 16.

पञ्चपुराणीय adj. von पञ्चन् + पुराणा KULL. zu M. 11, 227.

पञ्चपुष्पमय (von पञ्चन् + पुष्प) adj. f. ई aus fünf Blumen gebildet KATHĀS. 34, 232.

पञ्चप्रस्थ (पञ्चन् + प्रस्थ) adj. mit fünf Erhöhungen versehen: वन BULG. P. 4, 26, 3. Viell. N. pr.

पञ्चप्रासाद (पञ्चन् + प्रा) m. angeblich ein Tempel von best. Form (a temple with four pinnacles and a steeple WILS.) ÇKDr.; dazu folgender Beleg aus dem Aeni-P.: पञ्चैकचितं रम्यं पञ्चप्रासादसंयुतम् । कारयित्वा हरेर्धाम धूतपापो ब्रजेद्विवम्, wo aber das Wort nichts weniger als Name einer Tempelform ist.

पञ्चबन्ध (पञ्चन् + बन्ध) m. eine Geldbusse für eine verlorene Sache, die den 5ten Theil des Werthes derselben beträgt, MIT. im ÇKDr.

पञ्चबला (पञ्चन् + बल) f. die fünf Balā genannten Pflanzen: बला, नाग°, महा°, घृति° und राज° NIGH. PR.

पञ्चबाणा (पञ्चन् + बाणा) m. der Liebesgott (der Fünfpfeilige) H. 229, Sch. MĀLAV. 70. MEGB. 104. KATHĀS. 34, 15. DAÇAK. 145, 14. DHŪRTAS. 72, 13.

पञ्चबाहु (पञ्चन् + बाहु) m. N. pr. eines Wesens im Gefolge des Çiva (der Fünfarmige) HARIV. 14852.

पञ्चबिल s. u. बिल.

पञ्चब्रह्म (पञ्चन् + ब्रह्मन्) n. N. einer Upanishad Ind. St. 3, 325.

पञ्चभद्र (पञ्चन् + भद्र) adj. 1) fünferlei Gutes an sich habend: °मण्डल Verz. d. B. H. No. 920. — 2) von einem Pferde, das fünf Male (auf Brust, Rücken, Gesicht und auf den Flanken) hat, TRIK. 2, 8, 42. H. 1236. HĀR. 117. — 3) aus fünf guten Stoffen bestehend (von einem De-

coct): द्वित्रोद्भवार्पटवारिवाकभूमिम्बमुण्ठीजनितः कषायः । समीरपित्त-ज्वरज्वरिणां करोति भद्रं खलु पञ्चभद्रः ॥ ÇĀRĀNGADHARA im ÇKDr. — 4) lasterhaft H. 437.

पञ्चभूत s. u. भूत; पञ्चभूतात्मक aus den fünf Elementen bestehend: देह Suçr. 1, 247, 17.

पञ्चभृङ्ग (पञ्चन् + भृङ्ग) heißen die fünf Pflanzen देवदाली, शमी, भङ्गा-निर्गुण्डी und तमालपत्र NIGH. PR.

पञ्चभौतिक MBH. 6, 186 fehlerhaft für पाञ्च.

पञ्चम (von पञ्चन्) 1) adj. f. ई a) oxyt. der fünfte P. 5, 2, 49. VOP. 7. 37. TRIK. 3, 3, 299. H. an. 3, 469. MED. m. 48 fg. VS. 25, 4. AV. 13, 4. 17. AIR. Br. 1, 6. ÇAT. Br. 8, 6, 1, 11. M. 2, 37. 90. 136. N. 6, 9. HIT. 1. 100. अर्धपञ्चमान् (मासान्) vierundeinhalb M. 4, 95. पञ्चमम् adv. zum fünften Mal TBR. 2, 1, 3, 4. fünftens M. 8, 125. — b) den fünften Theil bildend, n. ein Fünftel; proparox. in der nachved. Zeit P. 5, 3, 49. पञ्चममिन्द्रियमस्यापाक्रमत् (oxyt.) ved. Sch. अंश Fünftel M. 9, 164. subst. TBR. 2, 3, 4, 3. KĀTJ. ÇR. 16, 8, 3. — c) glänzend, schön (रुचिर). — d) geschickt (दत्त) H. an. — 2) m. a) die fünfte (später die siebente, Note der indischen Tonleiter AK. 1, 1, 3, 1. TRIK. H. 1401. MED. m. 48. KHANDAS in Verz. d. B. H. 100, 22. Ind. St. 2, 67. 4, 140, N. MBH. 14. 1419. 12, 6859. मायत्तः कल्पयत्तु चूतशिखरे केलीपिकाः पञ्चमम् SĀH. D. 79. 15. KUALAJ. 185, a, 5. — b) ein best. Rāga (musikalische Weise) H. an. MED. प्रपञ्चय पञ्चमम् Git. 10, 13. उद्घितपञ्चमराग 1, 39. — c) N. des 21sten Kalpa (nach der Note benannt) VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 52, a, 2. — d) der fünfte Consonant eines Varga, ein Nasal VS. PRĀT. 4, 11 116. 117. 120. 160. 161. P. 1, 1, 9, Sch. — 3) f. ई a) (sc. तिथि) der fünfte Tag im Halbmonat KĀTJ. ÇR. 7, 1, 26. 24, 7, 1. ĀÇV. GRH. 3, 5. MBH. 3, 14453. HARIV. 10241. VARĀH. BRH. S. 33, 19. — b) die Endungen des fünften Casus (Ablativus), ein Wort im Ablativ P. 2, 1, 12. 37. 3, 7. 10. 24. 28. 42. 5, 3, 7. 4, 44. 6, 3, 2. — c) = शारिर्भृङ्गला (s. d.) BUĀRIPRAJOGA im ÇKDr.: vgl. पञ्चनी, पञ्चारी, पञ्चाली. — d) Bein. der Draupadī (als Gattin von Fünfen, vgl. übrigens auch पाञ्चाली) H. an. MED. — e) N. pr. eines Flusses MBH. 6, 333 (VP. 183). — 4) n. der Beischlaf (das fünfte der 5 Tat-tva bei den Tāntrika; s. u. पञ्चतत्र und पञ्चमकार) SAMAJĀRĀTANTRA 2 im ÇKDr.

पञ्चमक (vom vorherg.) adj. der fünfte ÇAUT. 29.

पञ्चमकार (पञ्चन् + मकार) n. die fünf mit म anlautenden Dinge. = पञ्चतत्र 2. ÇKDr. WILS.

पञ्चमभागीय (पञ्चन् + भाग) adj. zum Fünftel gehörig KĀTJ. ÇR. 16, 8, 15. 16.

पञ्चमय (von पञ्चन्) adj. aus Fünfen gebildet: देहस्य चेत्यञ्चमयः स रा-शिः MĀRK. P. 37, 39.

पञ्चमवत् (von पञ्चम) adj. mit dem Fünften versehen: सामराग (in dieser Verbindung ist wohl die fünfte Note gemeint) P. 5, 2, 130, Sch.

पञ्चमसारसंहिता (पञ्च - सार + सं) f. Titel eines Buches Verz. d. Oxf. H. No. 480.

पञ्चमक्षिप (पञ्चन् + म) n. die fünf Dinge von der Büffelkuh (vgl. पञ्चगव्य) Suçr. 2, 420, 8.

पञ्चमार m. 1) (पञ्चम + मार) die fünfte Speiche im Zeiterade (bei den Ġaina) ÇATR. 14, 101. 171. °क 313; vgl. WEBER das. S. 40. Fälschlich